

پلی استریوفیکاسیون رادیکالی در سیستم های دو جزئی (2K)

روژین علی احیایی

مهندس فروش، شرکت شیمیایی تاک رزین کاو، تهران، ایران کدپستی: ۱۴۳۵۸۱۳۵۴۱

تاریخ دریافت: ۹۱/۷/۲۳ تاریخ پذیرش: ۹۱/۷/۲۲ بازبینی ۱: ۹۱/۵/۱۴ بازبینی ۲: ۹۱/۷/۲۳

چکیده

کاهش VOC و بهبود ظاهر نهایی فیلم با استفاده از ترکیب خواص شیمیایی اکریلیک و پلی استر رویکرد اصلی مقاله پیش رو می باشد. بررسی های آزمایشگاهی و همچین صنعتی بیان گر آن است که از ترکیب خواص شیمیایی اکریلیک و پلی استر می توان به سیستم هایی با VOC پایین دست یافت. همچنین با استفاده از گیلیسیدیل نفوذ کانوئیت به عنوان حلال واکنش پذیر در پلیمریزاسیون، می توان رزین هایی تولید نمود که نتیجه به کارگیری آنها برای تولید پوشش نهایی با سرعت خشک شدن بسیار بالا و خواص ظاهری فوق العاده خواهد بود.

واژه های کلیدی

پلی استری شدن رادیکالی، رزین های اکریلیک پلی ال، رزین های پلی استر، گیلیسیدیل نفوذ کانوئیت.

Acrylic

Easier Polymerization Process

Glycidyl neodecanoate

Polyester

Automotive Coatings with:

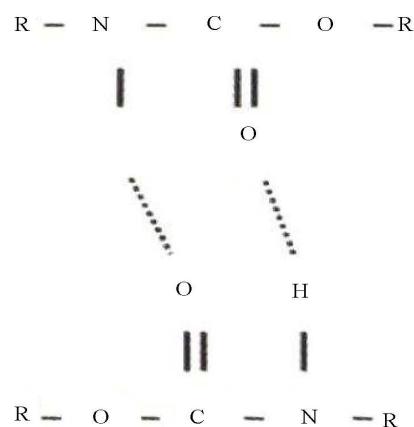
- Outstanding Drying Speed
- Excellent Appearance
- Lower VOC

۱- مقدمه

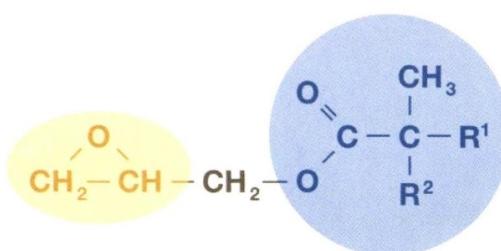
روش تولید پلی استرها مورد مصرف در تولید پوشش‌های صنعتی است. گلیکول‌ها و پلی اسیدها یا آنیدریدها در واکنش شرکت دارند و فرآیند در دمای 25°C - 180°C صورت می‌پذیرد. آب تولید شده در جریان واکنش از طریق انجام عمل تقطیر در خلاء و یا تقطیر آرئوتروپیک از سیستم جدا می‌گردد. در این شرایط واکنش استری شدن بین زنجیری به راحتی صورت می‌پذیرد و پلیمرهایی با توزیع جرم ملکولی پهن تولید می‌شوند، رزین‌هایی که از این روش تولید می‌شوند به دلیل دمای بالای واکنش تمایل به زرد شدنی دارند و در صنعت چندان مورد پسند مصرف کنندگان نمی‌باشند.

۲- واکنش پلیمریزاسیون حلقه گشا به عنوان روش جایگزین
واکنش پلیمریزاسیون مرحله‌ای حلقه گشا روشی جایگزین با شرایط آسان برای تولید رزین‌های پلی استر پلی ال به شمار می‌رود. در این واکنش از یک گلیکول به عنوان مونومر چند عاملی استفاده می‌شود که به عنوان نمونه می‌توان از نئو پنتیل گلیکول و یا پنتا اریتریتول را نام برد. همچنین از پلی اسیدها نیز به عنوان جایگزین می‌توان استفاده نمود. مونومرهایی با ساختار حلقه‌ای مانند آنیدریدها، گلیسیدیل نئودکانوئیت (شکل ۲) و گاهی اوقات لاکتون‌ها در مرحله بعد برای افزایش طول زنجیر پلیمری و تولید پلی‌ال‌های شاخه‌ای که گروه‌های OH در انتهای هر شاخه قرار گرفته است، تحت شرایط کاملاً کنترل شده به سیستم اضافه می‌شوند.

سیستم‌های دو جزئی پلی بورتان (2K) با توجه به کیفیت بالای محصول نهایی امروزه به صورت گسترش در تولید پوشش نهایی اتومبیل‌ها مورد استفاده قرار می‌گیرند. به طور معمول ایزوسیانات‌های آلیفاتیک که از هگزا متیلن و ایزوفورون دی ایزو سیانات‌ها مشتق می‌شوند، به همراه پلی‌ال‌های اکریلیک و پلی‌استرها به کار می‌روند. این پوشش‌ها علاوه بر مقاومت‌های مناسب شیمیایی و جوی، خواص مکانیکی مناسبی را نیز از خود نمایش می‌دهند. این خواص قابل توجه معمولاً به واسطه وجود پیوندهای هیدروژنی میان گروه‌های بورتانی توجیه می‌گردد (شکل ۱).

شکل ۱- پیوندهای هیدروژنی در پوشش‌های بورتانی

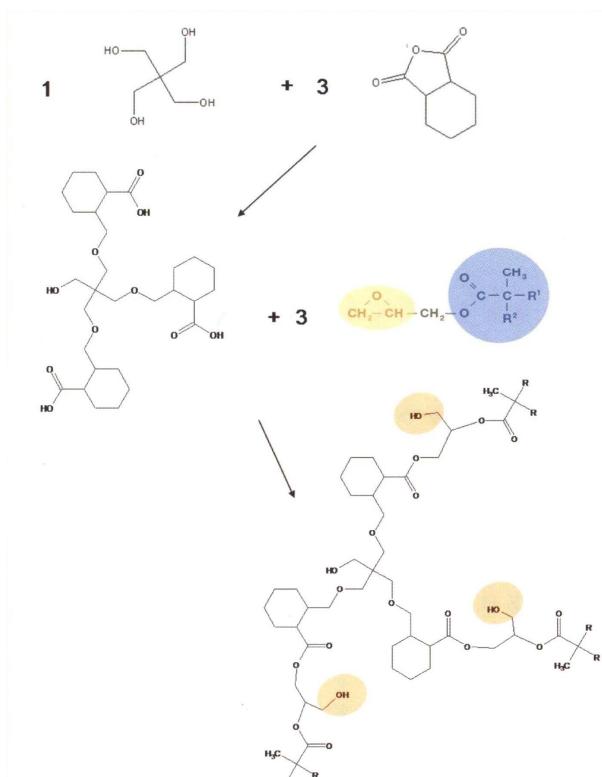
شکل ۲- ساختار گلیسیدیل نئودکانوئیت.

واکنش‌های استری شدن این مونومرهای حلقه‌ای نسبت به واکنش‌های هیدروکسیل- اسید در دماهای پایین تری رخ می‌دهد و به این ترتیب دستیابی به واکنش‌هایی با سرعت بالا در دماهای کمتر از 150°C امکان‌پذیر می‌باشد. در این روش تقریباً هیچ واکنش جانبی استری شدن بین زنجیری رخ نمی‌دهد و لذا پلی استر ستاره‌ای نهایی دارای توزیع جرم ملکولی بسیار باریکی است. شکل ۳ نشان دهنده واکنش پلیمریزاسیون مرحله‌ای حلقه گشا در حضور هگزا هیدرو فتالیک آنیدرید، پنتا اریتریتول و گلیسیدیل نئودکانوئیت است. گلیسیدیل نئودکانوئیت پس از اتمام واکنش میان هگزا هیدرو فتالیک آنیدرید و پنتا اریتریتول، این وارد محیط واکنش می‌شود و بدین ترتیب هیچ آنیدریدی با گروه‌های هیدروکسیل حاصل از حلقه‌گشایی گروه اپوکسی گلیسیدیل نئودکانوئیت وارد واکنش نمی‌گردد و پلیمرهایی با توزیع جرم ملکولی کوچکتر از $1/0^4$ به دست می‌آید. در دمای 140°C واکنش طی چند ساعت تکمیل می‌شود و در صورت نیاز به کاهش

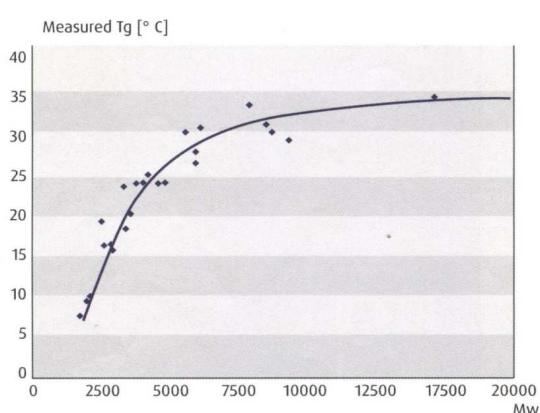
در جهت کاهش انتشار حلال (VOC)، تولید کنندگان ایزوسیانات‌ها و پلی‌ال‌ها پیشرفت قابل توجهی در تولید موادی با گرانوی پایین تر داشته‌اند. تولید کنندگان ایزوسیانات‌ها با تمرکز بر روی توزیع جرم ملکولی ایزوسیانات‌های تریمر، به فناوری‌های جدیدی دست یافته‌اند. تولید کنندگان پلی‌ال‌ها نیز با کاهش متوسط جرم ملکولی Mw اکریلیک پلی‌ال‌ها و تولید گونه‌های جدیدی از پلی‌استر پلی‌ال‌ها در این مسیر گام‌های بسیار موثری برداشته‌اند. در اکثر موارد این تغییرات باعث کاهش سرعت خشک شدن و لذا افزایش قابل ملاحظه هزینه‌های نیروی انسانی گردیده است. به همین دلیل طراحی پوشش‌هایی با فناوری جدید به حل مشکلات ذکر شده کمک زیادی نموده است. تولید رزین‌های پلی‌استر پلی‌ال با جرم ملکولی پایین از تولید رزین‌های اکریلیک پلی‌ال با جرم ملکولی مشابه آسان‌تر است. به علاوه بر خلاف اکریلیک پلی‌ال‌ها، در رزین‌های پلی‌استر تا حدودی می‌توان توزیع گروه‌های هیدروکسیل را کنترل نمود. به همین دلیل پلی‌استر پلی‌ال‌ها به طور گسترش در راستای کاهش VOC با اکریلیک پلی‌ال‌ها ترکیب می‌شوند. این عمل باعث افزایش پسحوض تصویر (DOI) در پوشش و بهبود ظاهری فیلم تر و در نتیجه بهبود خواص ظاهری فیلم نهایی می‌گردد. پلی‌استرها در دماهای بالا به واسطه واکنش مرسوم پلیمریزاسیون تراکمی اسید-هیدروکسیل و یا در دماهای پایین تر به واسطه واکنش پلیمریزاسیون مرحله‌ای حلقه گشا تولید می‌گردد. واکنش پلیمریزاسیون تراکمی اسید-هیدروکسیل قدیمی ترین

مقاله

می‌یابد. اما متساقنه این محدوده دمایی بالاتر از دمای جوش حلای مانند زایلن و بوتیل استات است که معمولاً در تولید اکریلیک پلی‌ال‌ها مورد استفاده قرار می‌گیرند و این مساله باعث پیچیده‌تر شدن واکنش پلیمریزاسیون می‌شود. به همین دلیل استفاده از گلیسیدیل نخودکاتوئیت به عنوان حلای کمکی در پروسه تولید اکریلیک پلی‌ال‌ها راه حلی مناسب و آسان برای حل این مشکل است.

شکل ۳- آماده‌سازی پلی‌استر ستاره‌ای بر پایه گلیسیدیل نخودکاتوئیت در طی واکنش پلیمریزاسیون مرحله‌ای حلقة گشا.

شکل ۴- اثر جرم ملکولی پلیمر (Mw) بر دمای شیشه‌ای شدن (Tg) آن در اکریلیک پلی‌ال‌ها.

زمان واکنش، می‌توان از اسیدهای لوئیس مانند دی‌بوتیل تین دی‌لورات (DBTL) به عنوان کاتالیزور استفاده نمود. در این واکنش هیدروکسیل‌های ایجاد شده از نوع اول هستند و این امر به دلیل تولید پلی‌اوتواسترها ماده واسطه نخودکاتوئیک اسید، قبل از واکنش با کربوکسیلیک اسید می‌باشد [۱، ۲]. جدول شماره ۱ تفاوت‌های اصلی بین روش واکنش استری شدن مرسوم و استری شدن به روش پلیمریزاسیون مرحله‌ای حلقة گشا نشان می‌دهد.

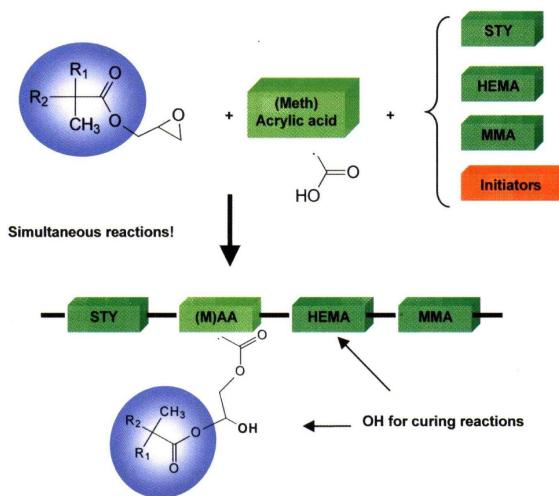
کاهش M_w روش رایجی برای کم کردن مصرف حلای در تولید رزین‌های اکریلیک پلی‌ال است. از طرفی با ثابت در نظر گرفتن مقدار عدد هیدروکسیل به ازای یک گرم از پلیمر، با کاهش M_w ، مقدار متوسط عدد هیدروکسیل در هر شاخه پلیمری و دمای شیشه‌ای شدن (Tg) آن کاهش می‌یابد. شکل ۴ رابطه بین T_g و M_w در یکسری از اکریلیک پلی‌ال‌ها با ترکیبات شیمیایی یکسان را نشان می‌دهد. همان طور که در این نمودار مشاهده می‌شود، در M_w کمتر از 6000 دالتون^۱، رزین‌ها به شدت کاهش می‌یابد. در نتیجه پوشاشهای صنعتی تولید شده از چنین پلیمرهایی با این جرم ملکولی مدت زمان زیادی پس از اعمال نرم و چسبناک باقی خواهد ماند و تنها پس از واکنش‌های شبکه‌ای شدن، مقدار سختی و در نتیجه T_g و M_w افزایش خواهد یافت. به علاوه با کاهش مقدار متوسط عدد هیدروکسیل در یک زنجیر، سرعت واکنش شبکه‌ای شدن پایین آمده و زمان لازم برای دستیابی به دانسیته شبکه‌ای شدن مناسب افزایش خواهد یافت. به همین دلیل M_w و مقدار عدد هیدروکسیل این پلی‌ال‌ها باید با توجه به مقدار حلای مورد نیاز بهینه‌سازی شوند تا بتوان سرعت واکنش‌های شبکه‌ای شدن را بیشتر نمود. [۳، ۴]. کاهش M_w اکریلیک پلی‌ال‌ها (APO) به یک مقدار بهینه معمولاً چالشی اساسی برای تولید کنندگان این رزین‌ها محسوب می‌شود. همان طور که می‌دانیم M_n تابعی از تعداد شاخه‌های پلیمر است که طی واکنش پلیمریزاسیون رشد می‌کنند و به مقدار پراکسید مصرفی که شروع کننده واکنش است نیز وابسته است. به عنوان یک قاعده کلی می‌توان این‌گونه در نظر گرفت که برای نصف نمودن M_w مقدار شروع کننده باید چهار برابر گردد. البته لازم به ذکر است که این رابطه خطی نیست. امروزه رزین‌ها با استفاده از 4% وزنی از میزان شروع کننده تولید می‌شوند و این میزان هزینه قابل توجهی از مواد اولیه را در بر می‌گیرد. به همین دلیل کاهش M_w به واسطه افزایش غلظت شروع کننده‌ها باعث افزایش غیر قابل قبول هزینه مواد اولیه می‌گردد. راه حل دیگر آن است که یک عامل انتقال به زنجیر مانند دودسیل مرکاپتان برای کاهش طول زنجیر پلیمر و در نتیجه کاهش M_w مورد استفاده قرار گیرد. اگرچه بررسی‌ها نشان می‌دهد که نسبت هزینه به کارآبی محصول این روش تفاوت چندانی با محصول ناشی از روش افزایش غلظت شروع کننده ندارد. همچنین مرکاپتان‌ها معمولاً باعث افزایش بوی نامطبوع رزین می‌گردند. لذا باید توجه داشت که افزایش غلظت شروع کننده و یا استفاده از مرکاپتان‌ها به عنوان عامل انتقال به زنجیر، باعث افزایش رنگ رزین می‌گردد. به همین دلیل به نظر می‌رسد که بهترین و اقتصادی ترین راه حل برای کاهش M_w در رزین‌های اکریلیک پلی‌ال، افزایش دمای پلیمریزاسیون به دمای 150°C تا 170°C باشد، زیرا دمای بالا باعث تسهیل واکنش‌های رادیکالی انتقال به زنجیر می‌گردد و در نتیجه M_w کاهش

¹ Dalton

جدول ۱- مقایسه واکنش پلیمریزاسیون مرحله‌ای حلقه‌گشا و واکنش مرسوم استری شدن اسید- هیدروکسیل.

واکنش پلیمریزاسیون مرحله‌ای حلقه‌گشا		واکنش استری شدن اسید- هیدروکسیل	دماهای واکنش
۱۲۰ - ۱۵۰ °C	۱۸۰ - ۲۵۰ °C	سرعت انجام واکنش	سرعت انجام واکنش
سریع	بسیار آهسته	واکنش‌های جانبی	واکنش‌های جانبی
ندارد	استری شدن جانبی	محصولات جانبی واکنش	فرآیند انجام واکنش
ندارد	آب	توزیع جرم ملکولی	توزیع گروه هیدروکسیل
در فشار اتمسفر	تقطیر در خلاء و یا تقطیر آزئوتروپیک	پهنهای	پهنهای
احتمالاً بسیار باریک		تصادفی	تصادفی
پلیمرهایی با گروههای انتهایی هیدروکسیل			

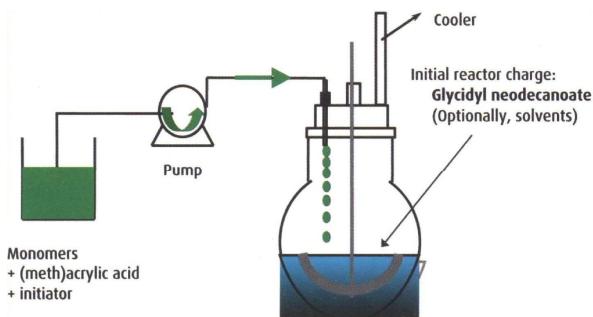
خواص ظاهری، افزایش طول عمر و کاهش VOC^۱ پوشش رویه نهایی ساخته شده از این گروه از رزین‌ها می‌گردد. اکریلیک و پایی استر پلی‌ال‌ها بر پایه گلیسیدیل نئودکانوئیت معمولاً در تولید پوشش‌های رویه 2K با یکدیگر مخلوط می‌گردند. این عمل به دلیل بهینه‌نمودن سرعت خشکشدن، خواص ظاهری و VOC انجام می‌شود.

شکل ۶- سنتز اکریلیک پلی‌ال‌ها بر پایه گلیسیدیل استر، انجام همزمان واکنش‌های پلیمریزاسیون رادیکالی و تراکم.

نسبت مخلوط پلی‌استر پلی‌ال به اکریلیک پلی‌ال به طور معمول از ۱۰ به ۹۰ تا ۳۰ به ۷۰ متغیر است. به جای مخلوط کردن دو رزین اکریلیک و پلی‌استر پلی‌ال ذکر شده در بالا با یکدیگر، می‌توان این رزین‌ها را به راحتی در یک راکتور تولید نمود. ابتدا در یک واکنش پلیمریزاسیون مرحله‌ای حلقه‌گشا و مقادیر اضافی از گلیسیدیل نئودکانوئیت یک پلی‌استر ستاره‌ای در راکتور تولید می‌شود. سپس مونومرهای متاباکریلیک و متاباکریلیک اسید برای تولید رزین اکریلیک پلی‌ال وارد محیط واکنش می‌گردد. رزین‌های تولید شده از این روش جرم ملکولی پایین‌تری دارند و پوشش ساخته شده از آنها دارای ظاهر بسیار مناسب مانند پوشش‌های ساخته شده از مخلوط دو رزین است و علاوه بر این VOC پایین‌تری نیز دارد. روش‌های رایج تولید

فرآیند تولید اکریلیک پلی‌ال‌ها با استفاده از گلیسیدیل نئودکانوئیت با روش مرسوم تولید این رزین‌ها متفاوت است. در روش مرسوم ابتدا راکتور توسط حلال پر می‌شود، در حالی که در روش جدید تمام و یا بخشی از حلال با گلیسیدیل نئودکانوئیت جایگزین می‌گردد و سپس دمای راکتور تا دمای مورد نظر برای انجام واکنش بالا برده می‌شود. استفاده از سایر حلال‌ها در واکنش اختیاری است و دمای جوش بالای گلیسیدیل نئودکانوئیت (۲۵۰ °C) انجام واکنش پلیمریزاسیون در دماهای بالا بدون ایجاد فشار را ممکن می‌سازد (شکل ۵).

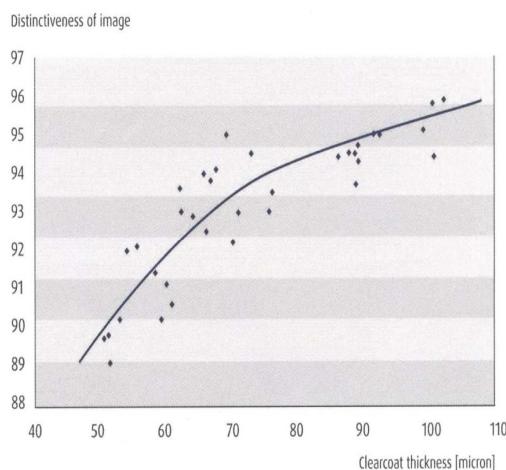
شکل ۵- کوپلیمریزاسیون اکریلیک پلی‌ال با استفاده از گلیسیدیل نئودکانوئیت به عنوان حلال فعال.

زمانی که محتوی اولیه راکتور به دمای مورد نظر رسید، مونومرهای اکریلیکی و پراکسید در مقادیر مشخص و با دبی معلوم وارد راکتور می‌گردد و واکنش آغاز می‌شود. این عمل باعث به دست آوردن اکریلیک پلی‌ال‌هایی با جرم ملکولی پایین در درصد جامدahای بالا تا ۱۰۰٪ می‌گردد. این روش به عنوان مثال برای تولید دیسپرسیون‌های بدون حلال و پایه آب رزین‌های اکریلیک پلی‌ال ایده‌آل است. دو واکنش شیمیابی به صورت همزمان در طی واکنش پلیمریزاسیون انجام می‌شود: واکنش پلیمریزاسیون رادیکالی و واکنش گلیسیدیل نئودکانوئیت با اکریلیک اسید که به همراه سایر مونومرهای اکریلیکی به محیط واکنش وارد می‌گردد. به این ترتیب گلیسیدیل استر به عنوان حلال فعال عمل می‌کند و به ترتیج وارد ساختار پلیمر می‌گردد. (شکل ۶). علاوه بر این، گلیسیدیل نئودکانوئیت باعث بهبود

^۱ Volatile organic compound

مقاله

روش‌هایی زمان خشک و سخت شدن لاک‌های اتومبیلی را افزایش داد و خواص ظاهری پوشش را بهبود بخشدید. هر چند که این عمل باعث افزایش زمان اجرا و هزینه در خطهای اعمال پوشش می‌گردد و به همین دلیل کاربردی نیستند. روش دیگر برای بهبود DOI افزایش ضخامت پوشش است، (شکل ۷). البته این روش نیز میزان مصرف لак را بالا می‌برد و همچنین خطر شره نمودن پوشش نیز وجود خواهد داشت.

شکل ۷- اثر ضخامت پوشش بر روی خواص ظاهری آن

۱-۳ بهبود چشمگیر DOI در لاک‌های بر پایه اکریلیک پلی‌ال‌ها

جدول شماره ۲ خواص کاربردی دو سیستم پلی یورتانی را بر پایه گلیسیدیل نئودکانوئیت نشان می‌دهد. سیستم اول بر پایه رزین اکریلیک پلی‌ال خالص و سیستم دوم بر پایه ترکیب یک رزین اکریلیک پلی‌ال و یک پلی‌استر ستاره‌ای به نسبت ترکیب ۲۵/۷۵ است. هر دو فرمولاسیون لاک‌ها گرانروی و زمان کاربری برابر دارند و این برابری به واسطه تنظیم سیستم‌های حلالی و مقدار کاتالیزورهای هر دو سیستم حاصل گردیده است.

برای حصول اطمینان از این که مقایسه بین سیستم‌ها به درستی صورت گرفته است، تمام اطلاعات کاربردی پوشش‌ها به علت انحراف از ضخامت ۶۰ میکرون لاک هدف، اصلاح گردیدند. همان طور که از داده‌های جدول مشخص است، میزان VOC سیستم ترکیبی (اکریلیک پلی‌ال و پلی‌استر) به میزان قابل توجهی پایین‌تر است و از قوانین اروپا (کمتر از ۴۲۰ g/l) پیروی می‌نماید. نکته قابل توجه دیگر یکسان بودن سرعت سخت شدن هر دو پوشش است. اگر چه گلیسیدیل نئودکانوئیت باعث بهبود شایان توجه DOI در سیستم اول گردیده است، اما در سیستم ترکیبی با پلی‌استر ستاره‌ای، باز هم افزایش یافته است. این بهبود DOI باعث کاسته شدن هزینه‌ها در تولید پوشش‌های اتومبیل، کارخانه‌ای و تعمیراتی، می‌گردد، زیرا مصرف لاک پوششی را به حداقل می‌رساند. جدول شماره ۲ نشان می‌دهد که در هنگام استفاده از سیستم ترکیبی با پلی‌استر ستاره‌ای ضخامتی که در آن می‌توان به ۹۵ DOI دست یافت، ۱۱ میکرون کمتر است. این مساله باعث ۱۵٪ کاهش مصرف لاک می‌گردد.

اکریلیک پلی‌ال‌ها برای ساخت پوشش‌های رویه آب پایه، معمولاً شامل یک مرحله پلیمریزاسیون در حضور حلal است که در نتیجه مرحله جداسازی حلal با استفاده از روش تقطیر در خلاء و دمایهای بالا را نیز به دنبال خواهد داشت. سپس پلیمرهای به دست آمده به وسیله هم‌زدن مکانیکی در آب پراکنده می‌گردند. در هنگام مرحله تقطیر، به دلیل شرایط سخت محیط، گرانروی پلیمرها بالا می‌رود. همچنین جرم ملکولی پلیمرها به دلیل واکنش‌های جانبی استری‌شدن بالا می‌رود و این مساله باعث پیچیده‌تر شدن مرحله پراکنش می‌شود و به دنبال آن روانی پلیمر در هنگام تشکیل فیلم تحت تاثیر قرار می‌گیرد. به علاوه مرحله تقطیر زمان‌گیر و با مصرف بالای انرژی همراه است. دو روش پلیمریزاسیون ذکر شده بر پایه گلیسیدیل نئودکانوئیت، که برای تولید اکریلیک پلی‌ال‌ها و پلی‌ال‌های ترکیبی از آنها استفاده می‌شود، امکان تولید رزین‌هایی با جامد نزدیک به ۱۰۰٪ را فراهم می‌سازد و بدین ترتیب دیگر نیازی به مرحله حذف حلal نخواهد بود.

۳- خصوصیات ظاهر و پسحه تصویر^۱ (DOI)

دارا بودن خواص ظاهری با استانداردهای بالا در پوشش‌های رویه اتومبیل‌ها از اهمیت فراوانی برخوردار است. پوشش‌های نهایی اتومبیل‌ها باید دارای رنگ جذاب، برآقیت بالا و خواص بالای ظاهری باشند. همچنین تصاویر منعکس شده از آنها نیز باید از کیفیت بالایی برخوردار باشد. در سال‌های اخیر در صنعت تولید اتومبیل تلاش‌های بسیار زیادی در ابداع روش‌های اصولی اندازه‌گیری خواص ظاهری پوشش‌ها، صورت گرفته است. در همین راستا علاوه بر اندازه‌گیری برآقیت و رنگ پوشش، پسحه تصویر (DOI) به یک آزمون اساسی برای پوشش‌های نهایی اتومبیلی بدل گردیده است. برآقیت یک مقدار عددی از میزان نور منعکس شده توسط پوشش است، در حالیکه DOI کیفیت تصویر منعکس شده را بررسی می‌نماید. پوششی که تصویری با پسحه بسیار بالا ارائه می‌دهد، بالاترین مقدار DOI را دارد. DOI به میزان بسیار زیادی به همتراز بودن لاک رویه اتومبیلی بستگی دارد و این همترازی نیز از یک سو به خصوصیات ویسکوالاستیک پوشش در هنگام خشکشدن و از سوی دیگر به نیروهای سطحی که عمل تشکیل فیلم را پیش می‌برند، وابسته است.

مطالعات آزمایشگاهی بر روی لاک‌های دو جزئی (2K) بیان‌گر آن است که DOI به عوامل زیر بستگی دارد:

- مقدار گلیسیدیل نئودکانوئیت در فرمولاسیون رزین مورد استفاده در تولید لاک

- میزان سختی پوشش

- سرعت تبخیر حلال‌های پوشش

- شرایط و محیطی که پوشش در آن خشک می‌گردد.

- جنس و ضخامت لاک نهایی

به عنوان یک قاعده کلی، لاک‌هایی که با سرعت بالا خشک می‌شوند، خواص ظاهری نامناسبی دارند، [۶]. زیرا پوشش زمان کافی برای همتراز شدن و رسیدن به سطحی صاف در لاک رویه اتومبیل ندارد. می‌توان با استفاده از

^۱ Distinctiveness of image

جدول ۲- خواص لак های بر پایه اکریلیک پلی ال و ترکیب اکریلیک پلی ال و پلی استر.

مخلوط اکریلیک و پلی استر پلی ال	کربنیک پلی ال خالص	
۴۸٪.	۱۶٪.	عدد اسیدی
۴/۶	۳/۳	عدد هیدروکسیل (mg KOH/g)
۴۱۵	۴۴۰	VOC
۱/۱	۱/۱	نسبت NCO/OH
۴۹	۵۱	و گرانوی ابتدایی mPas
۱/۲	۱/۵	زمان کاربری
		پوشش های سخت شده در دمای محیط
۱۰	۸	زمان خشک شدن سطحی (min)
۵	۵	سختی در واحد کونیگ (s) بعد از ۶ ساعت
۱۵	۱۸	بعد از ۱۲ ساعت
۹۵/۰	۹۳/۹	(DOI) وضوح تصویر
۶۰	۷۲	ضخامت مورد نیاز در DOI (μm) ۹۵ DOI (μm)
		پوشش های سخت شده در دمای ۶۰°C به مدت ۳۰ دقیقه
۱۳	۱۳	سختی در واحد کونیگ (s) بعد از خارج شدن از آون
۱۴	۱۴	بعد از ۶ ساعت
۲۳	۲۳	بعد از ۲۴ ساعت
۹۳/۸	۹۲/۸	DOI در ضخامت ۶۰ μm
۷۲	۸۳	ضخامت مورد نیاز DOI (μm) ۹۵ DOI (μm)

پلی ال گردد. تحقیقات انجام شده نشان می دهند که پلی استرهای ستاره ای بر پایه گلیسیدیل نفوذ کاتوئیت که از طریق واکنش پلیمریزاسیون مرحله ای حلقة گشا تولید می شوند، پوشش های پلی یورتانی با VOC به مراتب کمتری را فراهم می کند، که علاوه بر سرعت خشک شدن بالا، دستیابی به خواص ظاهری فوق العاده ای را در تولید پوشش های پلی یورتانی رویه اتومبیل ها ممکن می سازد.

۴- نتیجه گیری

بررسی های انجام شده بیان گر آن است که ترکیب خواص شیمیایی اکریلیک و پلی استر منجر به کاهش چشمگیر VOC در رزین های اکریلیک پلی ال می گردد. همچنین می توان از گلیسیدیل نفوذ کاتوئیت به عنوان حلال فعل استفاده نمود که این ماده در طی واکنش استری شدن که همزمان با واکنش پلیمریزاسیون رادیکالی در راکتور رخ می دهد، وارد ساختار رزین اکریلیک

۵- مراجع

1. H. Petit, N. Henry, A. Krebs, "Ambient cure high solids acrylic resins for automotive refinishing clear coat applications", Prog. Org. Coat., 43, 1-3, **2001**.
2. De Jong Feike in WO 01/25225 A₂, Int. Filing 29.09.**2000**.
3. D. Heymans, G. Uytterhoeven, N. Henry, FATIPEC congress, Budapest. **2006**.
4. D. Mestach, A. Van Gaans, P. Vandevorde, "Polyurethanes for High Performance Coatings", Berlin, **2004**.
5. Gertzmann., US 200610348 (A1) Polyester – Polyacrylate dispersions with reactive diluents based on hydroxyl-functional esters.
6. J. Wang, D. Heymans, C. Steinbrecher, "Cardura uses in ambient cured fast drying automotive clearcoats with superior appearance", FATIPEC congress, Genoa. **2010**.